

MD - 3805, mun. Comrat, str. Lenin, 177
tel./fax: (+ 373 298) 23446
email: caco@justice.md

MD - 3805, мун. Комрат, ул. Ленина, 177
тел./факс. (+373 298) 23446
email: caco@justice.md

de la « 04 » 11 2018 № 102-979/18

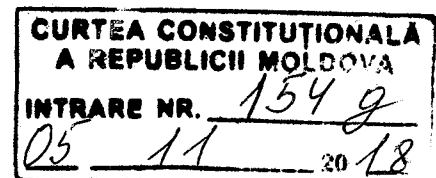
Dlui Mihai Poalelungi
Președintele Curții Constituționale

Vă expediem sesizarea privind excepția de neconstituționalitate înaintată de avocatul Buliga Dumitru în dosarul la plângerea apărătorului Dumitru Buliga formulate în interesele condamnatului Copăceanu Oleg împotriva ordonanței Procuraturii Cimișlia din 02 mai 2018 cu privire la refuzul deschiderii procedurii de revizuire în temeiul cererii condamnatului Copăceanu Oleg, depusă în ordinea art. 313 CPP RM .

Anexă: copia încheiere pe 2 file,
Sesizare privind excepția de neconstituționalitate pe 12 file,
Copia plângere împotriva Ordonanței pe 20 file,
Recurs asupra încheierii din 27.07.2018 pe 6 file,
Cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 5 file.

JUDECĂTORUL
CURȚII DE APEL COMRAT

STARCIUC Ș.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

MM

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire **BULIGA** 2. Prenume **DUMITRU**

3. Funcția **AVOCAT**

4. Adresa poștală **MD-2012, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 134, căsuța poștală nr. 144**

5. Tel./fax + **373 79 33 30 07; + 373 68 59 08 73**

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel. 10. Fax

11. E-mail: avocatbuligadumitru@gmail.com

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. Prezenta sesizare are ca obiect controlul constituționalității: **omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, care în opinia autorului sesizării contravin prevederilor art. 4 alin. (2), art. 54 și art. 119 din Constituție, art. 6 și art. 13 din CEDO, precum și, art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO.

12.1. Apriori, învederăm că deși există Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 26 din 23.10.2007, aceasta se referă la art. 313 alin. (6) CPP RM într-un context diferit de obiectul acestei excepții. Or, potrivit HCC nr. 26 din 23.10.2007, Curtea Constituțională la paragraful 7, a verificat constituționalitatea prevederilor art. 313 alin. (6) CPP în coraport cu art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO într-un context aparte și distinct, caz în care evident că după examinarea cauzei penale în fond părțile nu sunt lipsite de căile ordinare de atac. Astfel, Curtea în această hotărâre se expune doar în următorul sens asupra constituționalității prevederilor art. 313 alin. (6) CPP, citez: *normele contestate reglementează modalitatea de atac, inclusiv în justiție, a acțiunilor organelor de urmărire penală la etapa urmăririi penale, pînă la constatarea vinovăției. În sensul art. 313 alin.(6) din CPP, în redacția Legii nr.264-XVI, actul final asupra unei astfel de plîngeri este încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție. Totodată, acțiunile, inacțiunile și erorile comise la etapa urmăririi penale sînt pasibile de atac în cadrul examinării cauzei în fond, iar după pronunțarea sentinței persoanele dispun de dreptul de a face apel și recurs în instanțele superioare. Curtea Constituțională reține faptul că acțiunile de la etapa urmăririi penale și cele de la etapa judiciară sînt părți componente ale unui proces inseparabil, care se încheie cu actul justiției - pronunțarea sentinței. Or, fiecare act de la orice etapă a procesului poate fi luat în considerare sau poate fi lovit de nulitate și astfel poate influența, în sens pozitiv sau în sens negativ, produsul final - condamnarea sau achitarea persoanei. Finalizarea acestui proces deschide posibilitatea utilizării dublului grad de jurisdicție, sentința fiind pasibilă de atac cu apel și recurs, în condițiile legii. Așadar, se relevă că această teză reținută de Curtea Constituțională la paragraful 7 din HCC nr. 26 din 23.10.2007, nu poate oferi aceleași valențe și problemei de drept legate de lipsa unei reglementări exprese în Codul de procedură penală a căii ordinare de atac **recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce conform prevederilor alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, **în contextul în care persoana ce a depus plîngerea la judecătorul de instrucție asupra ordonanței privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire nu mai are o altă cale de atac ulterioară a unor asemenea acte ale procurorului și ale judecătorului de instrucție, dat fiind faptul că, o asemenea încheiere a judecătorului de instrucție împiedică posibilitatea trecerii ulterioare la examinarea fondului cauzei, caz în care devine imposibilă supunerea unui control de legalitate atît a ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire cît și a încheierii judecătorului de instrucție prin care plîngerea împotriva unei asemenea ordonanțe a fost respinsă.***

12.2. Drept consecință, problema de constituționalitate pe care o ridicăm este diferită de cea pe care a examinat-o Curtea Constituțională la paragraful 7 din HCC nr. 26 din 23.10.2007, fapt pentru care, obiectul acestei excepții de neconstituționalitate a prevederilor art. 313 alin. (6) CPP sub aspectul omisiunii legislative nominalizate nu a făcut obiectul de examinare anterioară a Curții Constituționale, care în așa mod, considerăm că echivalează cu faptul inexistenței unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, prevăzute de art. 313 alin. (6) CPP privind omisiunea legislativă de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonantei procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal.

12.3. Problema de drept abordată în sesizare se desprinde în principal din incompatibilitatea cu Constituția RM și CEDO: a omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonantei procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, prin care se restrânge, se diminuează și chiar se afectează substanța dreptului de acces la o justiție efectivă prevăzut de art. 6 CEDO și art. 20 din Constituție, dreptul la un remediu efectiv prevăzut de art. 13 CEDO, dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală prevăzut de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO și art. 119 din Constituție etc., problemă de drept în care petiționarului îi sunt îngădite drepturile de a ataca încheierea judecătorului de instrucție pentru a fi verificată legalitatea și/sau temeinicia unei asemenea încheieri de către o instanță ierarhic superioară. Această problemă de drept aduce atingere substanței dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală și a dreptului de acces liber la o justiție efectivă care cuprinde în sine și dreptul la revizuirea unei hotărâri în materie penală de către o instanță ierarhic superioară.

12.4. Reieșind din chintesența prevederilor art. art. 20, 26 alin. (1) și (2), 54, 119 din Constituția RM, art. art. 1, 6, 13 și 17 din CEDO, art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO, preambulul CEDO, precum și a jurisprudenței CtEDO, care luată toate împreună constituie parte a întregului bloc (corp) constituțional al Republicii Moldova, se desprinde fără echivoc că:

- orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție (art. 20 din Constituție);

- dreptul la apărare este garantat. Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale (art. 26 alin. (1) și (2) din Constituție);

- în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului (art. 54 alin. (1) din Constituție);

- împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii (art. 119 din Constituție);

- Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții (art. 1 din CEDO).

- orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil [...] de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege [...] care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa (art. 6 § 1 CEDO);

- orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale (art. 13 CEDO);

- nici o dispoziție din CEDO nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de CEDO, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție (art. 17 din CEDO);

- orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercițarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege (art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO - Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală);

- statele semnatare a CEDO, membre a Consiliului Europei, au obligația de recunoaștere și aplicare universală și efectivă a drepturilor, de respect al libertății și de preeminență a dreptului, de apărare și dezvoltare a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de asigurare și garantare a posibilității ca, orice persoană să-si poată realiza practic și efectiv drepturile și libertățile (Preambulul CEDO, Cauza Sergey Zolotukhin versus Federația Rusă, Hotărârea Marelui Consiliu al CEDO din 10.02.2009, paragraful 80-81 etc.).

12.5. În consecință, pentru ca dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală garantat de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO și art. 119 din Constituție, să fie unul practic și efectiv, considerăm imperios necesară intervenția instanței de jurisdicție constituțională, pentru a verifica constituționalitatea omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte.

MS

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. Pe data de 03.04.2018, Copăceanu Oleg a depus cerere de revizuire la Procuratura raionului Cimișlia în temeiul și ordinea prevăzută de art. 458 alin. (3) pct. 2), art. art. 459 – 464 CPP RM, invocând un ansamblu de circumstanțe de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii de condamnare (sentința nr. 1-44/11 din 25.11.2011 a judecătorei Cimișlia).

13.1. Prin ordonanța privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire din 02.05.2018, emisă de procurorul în Procuratura raionului Cimișlia, Botezatu Valerian, adusă la cunoștință și recepționată la data de 15.05.2018 ora 17:25, s-a dispus respingerea cererii condamnatului Copăceanu Oleg ca fiind nefondată și refuzarea în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal, fiind invocate în mod arbitrar motive irelevante speței fără a verifica în fapt circumstanțele invocate drept temei al revizuirii.

13.2. Împotriva acestei ordonanțe pe data de 21.05.2018 a fost depusă plângere la judecătorul de instrucție în ordinea prevăzută de art. 313 și 460 alin. (7) CPP.

13.3. Prin încheierea nr. 10-7/18 din 27.07.2018, adusă la cunoștință prin e-mail la data de 31.07.2018, adoptată și pronunțată de judecătorul de instrucție al judecătorei Cimișlia sediul central, Sofia ARAMĂ, instanța a dispus respingerea plângerii ca fiind neîntemeiată, indicându-se în dispozitivul acesteia ca fiind irevocabilă.

13.4. Pe cale de consecință, pentru ca dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală garantat de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO și art. 119 din Constituție, să fie unul practic și efectiv prin înlăturarea acestor incertitudini de constituționalitate, și dat fiind faptul că de soluția instanței constituționale cu privire la această problemă de drept depinde examinarea în ordinea recursului ordinar a legalității încheierii judecătorului de instrucție contestate cu recurs ordinar la instanța ierarhic superioară, s-a ridicat în speța dedusă judecării excepția de neconstituționalitate respectivă.

IV - EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. În opinia noastră, **omisiunea legislativă de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, **contravine prevederilor art. 4 alin. (2), art. 54 și art. 119 din Constituție, art. 6 și art. 13 din CEDO, precum și, art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO, reieșind din raționamentele expuse supra și pentru motivele ce succed.**

14.1. Pornind de la jurisprudența constituțională existentă în materia dreptului garantat de art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO, se relevă că Curtea Constituțională a RM prin HCC nr. 10 din 12.05.2015, examinând sesizarea nr. 6g/2015 privind excepția de neconstituționalitate a art. 473 alin. (1) pct. 2) din Codul contravențional (examinarea recursului în procedura contravențională), a generalizat principiile de drept fundamentale în această materie, ocazie cu care vom face trimitere la statuările Înaltei Curți expuse cu acea ocazie, urmând ca Curtea Constituțională urmare a acestei sesizări doar să aplice principiile enunțate în HCC nr. 10 din 12.05.2015 și în prezenta cauză.

14.2. *Ab initio*, supunem atenției că art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, ratificat de Republica Moldova la 12.09.1997, garantează dreptul la un dublu grad de jurisdicție în materie penală, și în mod special, dreptul de a cere examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Astfel, poate beneficia de acest drept persoana care a fost recunoscută vinovată în comiterea unei infracțiuni și/sau a fost condamnată pentru comiterea unei infracțiuni.

14.3. Precum se atestă, § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO prevede exhaustiv excepțiile care pot constitui limitări a dreptului garantat de § 1. Astfel, asemenea limitări a dreptului la dublul grad de jurisdicție în materie penală poate fi justificată într-o societate democratică doar în următoarele cazuri: ***în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.*** De aici se conchide, că limitarea dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală în alte cazuri de cât cele enumerate în § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, va constitui o ingerință nejustificată în drepturile fundamentale ale omului garantate de § 1 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO. Astfel, pentru a nu încălca art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, limitările aduse de legislațiile naționale dreptului la un recurs menționat de către această dispoziție trebuie, prin analogie cu dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 § 1 din Convenție, să urmărească un scop legitim și să nu aducă atingere substanței acestui drept (*Haser v. Elveția*, decizia din 27 aprilie 2000, nepublicată).

14.4. Aplicând aceste principii fundamentale în prezenta cauză, se desprinde fără echivoc că problema de constituționalitate ridicată în fața Înaltei Curți aduce atingere substanței dreptului garantat de § 1 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO și nu face obiect al excepțiilor prevăzute exhaustiv la § 2 al art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO, fapt inadmisibil într-o societate cu adevărat democratică.

14.5. Pe cale de consecință, se observă că Curtea Constituțională în HCC nr. 10 din 12.05.2015, la paragrafele 42 – 53 a enunțat principiile fundamentale în această materie de drepturi și libertăți care operează și în această speță.

14.6. Așadar, Curtea menționează că articolul 20 din Constituție garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

14.7. În *Hotărârea nr. 2 din 19 februarie 2004*, Curtea a menționat că “accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină”.

14.8. Astfel, potrivit Curții Europene, dreptul de acces la o instanță acoperă și dreptul de a introduce apel sau recurs, în măsura în care astfel de căi de atac sunt reglementate de legislația națională (*Delcourt vs. Belgia, hotărâre din 17 ianuarie 1970, § 25*).

14.9. Potrivit articolului 119 din Constituție, împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

14.10. În acest sens, prin *Hotărârea nr 16 din 25 iunie 2013*, Curtea a relevat: „47. Căile de atac reprezintă mijloace procedurale, prin intermediul cărora părțile interesate au posibilitatea de a solicita și obține casarea hotărârilor judecătorești neîntemeiate sau ilegale. 48. Astfel, modul în care este reglementat controlul judiciar efectuat de către instanțele de apel și de recurs creează condiții pentru repararea greșelilor comise de prima instanță, rămânând în autoritatea lucrului judecat doar hotărârile legale și întemeiate.”

14.11. De asemenea, Înalta Curte menționează că finalitatea și rațiunea căilor de atac constituie și asigurarea aplicării uniforme a legilor de către toate instanțele judecătorești.

14.12. Curtea Constituțională la fel reține că articolul 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană obligă statele contractante la instituirea dublului grad de jurisdicție în materie penală, iar potrivit paragrafului 1 al normei respective: „orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercitarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.” Paragraful 2 al aceluiași articol instituie excepția de la norma generală, și anume „acest drept poate face obiectul unor excepții în cazul infracțiunilor minore, definite prin lege, sau când cel interesat a fost judecat în primă instanță de către cea mai înaltă jurisdicție ori a fost declarat vinovat și condamnat ca urmare a unui recurs împotriva achitării sale.”

14.13. Curtea reține că articolul 2 al Protocolului nr. 7 solicită ca ambele jurisdicții să fie “tribunale”, în sensul articolului 6 al Convenției. Cu toate acestea, autoritățile dispun de o marjă de apreciere în ceea ce privește competențele acordate celei de-a doua instanțe. Astfel, articolul 2 nu obligă ca cea de-a doua instanță să aibă competențe de a examina și fondul cauzei, și chestiunile de drept.

14.14. De aici se conchide că art. 2 al Protocolului nr. 7 deși lasă la latitudinea Înalțelor Părți Contractante reglementarea modalității de examinare de către o instanță ierarhic superioară a unei cauze în materie penală (examinarea fondului cauzei și/sau a chestiunilor de drept), în același timp, art. 2 al Protocolului nr. 7 la CEDO obligă statele să asigure la nivel național prin reglementări concrete mecanismul unei duble jurisdicții în materie penală.

14.15. Altfel spus, cu titlu de încheiere, în prezenta cauză Republica Moldova nu și-a respectat obligația pozitivă prevăzută de art. 2 al Protocolului nr. 7, **din moment ce nu a reglementat expres calea ordinară de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonantei procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, instituind restricții la alin. (6) art. 313 CPP RM la o asemenea cale de atac prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, fapt ce afectează în asemenea cazuri substanța dreptului la două grade de jurisdicție în materie penală, drept garantat de art. 2 al Protocolului nr. 7 la CEDO. De aici și concluzia că această omisiune legislativă cu restricțiile prevăzute la alin. (6) art. 313 CPP, **contravine prevederilor art. 4 alin. (2), art. 54 și art. 119 din Constituție, art. 6 și art. 13 din CEDO, precum și, art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO.**

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

15. Admiterea prezentei sesizări.

15.1. Declararea sesizării admisibilă.

15.2. Exercițarea controlului constituționalității: **omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, **în corelație cu prevederilor art. 4 alin. (2), art. 54 și art. 119 din Constituție, art. 6 și art. 13 din CEDO, precum și, art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO.**

15.3. Admiterea excepției de neconstituționalitate ridicată asupra: **omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte.

15.4. Declararea neconstituțională a: **omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. **Obiectul sesizării privind excepția de neconstituționalitate fiind prevederile alin. (6) art. 313 din Codul de procedură penală al RM și omisiunea legislativă de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal**, în timp ce la alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, adoptat ulterior Constituției RM, **se include în categoria actelor prevăzute în art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție**, și astfel, în conformitate cu art. 135 din Constituție, art. 4 din Codul Jurisdicției Constituționale, art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, **soluționarea sesizării respective intră în competența exclusivă a Curții Constituționale**.

16.1. Prin urmare, deși există Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 26 din 23.10.2007, aceasta se referă la art. 313 alin. (6) CPP RM într-un context diferit de obiectul acestei excepții. Or, potrivit HCC nr. 26 din 23.10.2007, Curtea Constituțională la paragraful 7, a verificat constituționalitatea prevederilor art. 313 alin. (6) CPP în coraport cu art. 2 din Protocolul nr. 7 la CEDO într-un context aparte și distinct, caz în care evident că după examinarea cauzei penale în fond părțile nu sunt lipsite de căile ordinare de atac. Astfel, Curtea în această hotărâre se expune doar în următorul sens asupra constituționalității prevederilor art. 313 alin. (6) CPP, citez: *normele contestate reglementează modalitatea de atac, inclusiv în justiție, a acțiunilor organelor de urmărire penală la etapa urmăririi penale, pînă la constatarea vinovăției. În sensul art. 313 alin.(6) din CPP, în redacția Legii nr.264-XVI, actul final asupra unei astfel de plîngeri este încheierea irevocabilă a judecătorului de instrucție. Totodată, acțiunile, inacțiunile și erorile comise la etapa urmăririi penale sînt pasibile de atac în cadrul examinării cauzei în fond, iar după pronunțarea sentinței persoanele dispun de dreptul de a face apel și recurs în instanțele superioare. Curtea Constituțională reține faptul că acțiunile de la etapa urmăririi penale și cele de la etapa judiciară sînt părți componente ale unui proces inseparabil, care se încheie cu actul justiției - pronunțarea sentinței. Or, fiecare act de la orice etapă a procesului poate fi luat în considerare sau poate fi lovit de nulitate și astfel poate influența, în sens pozitiv sau în sens negativ, produsul final - condamnarea sau achitarea persoanei. Finalizarea acestui proces deschide posibilitatea utilizării dublului grad de jurisdicție, sentința fiind pasibilă de atac cu apel și recurs, în condițiile legii. Așadar, se relevă că această teză reținută de Curtea Constituțională la paragraful 7 din HCC nr. 26 din 23.10.2007, nu poate oferi aceleași valențe și problemei de drept legate de lipsa unei reglementări exprese în Codul de procedură penală a căii ordinare de atac *recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal*, în timp ce conform prevederilor alin. (6) art. 313 CPP RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: *încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă*, enumerându-se exhaustiv excepțiile dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate din prezenta speță nu face parte, în contextul în care persoana ce a depus plîngerea la judecătorul de instrucție asupra ordonanței privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire nu mai are o altă cale de atac ulterioară a unor asemenea acte ale procurorului și ale judecătorului de instrucție, dat fiind faptul că, o asemenea încheiere a judecătorului de instrucție împiedică posibilitatea trecerii ulterioare la examinarea fondului cauzei, caz în care devine imposibilă supunerea unui control de legalitate atât a ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire cât și a încheierii judecătorului de instrucție prin care plîngerea împotriva unei asemenea ordonanțe a fost respinsă.*

16.2. Drept consecință, problema de constituționalitate pe care o ridicăm este diferită de cea pe care a examinat-o Curtea Constituțională la paragraful 7 din HCC nr. 26 din 23.10.2007, fapt pentru care, obiectul acestei excepții de neconstituționalitate a prevederilor art. 313 alin. (6) CPP sub aspectul omisiunii legislative nominalizate nu a făcut obiectul de examinare anterioară a Curții Constituționale, care în așa mod, considerăm că echivalează cu faptul **inexistenței unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate, prevăzute de art. 313 alin. (6) CPP privind omisiunea legislativă de reglementare a căii ordinare de atac recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plângerii înaintate contra ordonantei procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal.**

16.3. Normele contestate nu au fost nici modificate și nici abrogate.

16.4. Sesizarea este fondată, fiind ridicate probleme de drept ce țin de competența Curții Constituționale care vizează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei.

16.5. La ridicarea excepției de neconstituționalitate au fost respectate cu strictețe condițiile menționate la pct. 19² al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională aprobat prin Decizia Curții Constituționale nr. AG – 3 din 03.06.2014, și anume:

- 1) **Obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;**
- 2) **Excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia;**
- 3) **Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;**
- 4) **Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate reieșind din argumentele de mai sus.**

16.6. Sesizarea este motivată și cuprinde obiectul pe care sunt întemeiate cerințele.

16.7. În sesizare s-a demonstrat legătura de cauzalitate între prevederile contestate și normele constituționale invocate.

16.8. Sesizarea întrunește întocmai condițiile de formă recomandate de Curtea Constituțională, fiind întocmită pe formularul propus de Curte și completat potrivit exigențelor stabilite de Curte.

16.9. În fine, se reține că, normele vizate, **constituie obiectul controlului constituționalității** prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și paragraful 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 *pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova*, iar **excepția de neconstituționalitate este ridicată de avocatul lui Copăceanu Oleg care este parte în proces.**

16.10. Totodată, se atestă cu certitudine că, la moment **nu există nici o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect omisiunile legislative și prevederile contestate sub aspectul motivelor de neconstituționalitate invocate.**

16.11. La fel, se reține că, în conformitate cu paragraful 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, **sesizarea respectivă întrunește condiția ca normele contestate, pot fi supuse controlului constituționalității, or aceste chestiuni au tangență directă cu soluționarea cauzei în ordine de recurs, deoarece instanța urmează să soluționeze problema dedusă judecării anume prin prisma reglementărilor contestate.**

16.12. În concluzie, considerăm că sesizarea respectivă întrunește condițiile prevăzute de Constituția RM, Codul Jurisdicției Constituționale, Legea cu privire la Curtea Constituțională, Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională aprobat prin Decizia Curții Constituționale nr. AG – 3 din 03.06.2014, și respectiv, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 *pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.*

121

VII – LISTA DOCUMENTELOR

17. Dosarul nr. 10-7/18.

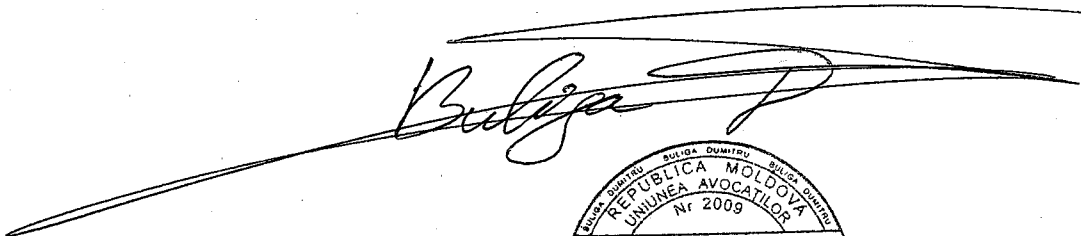
VIII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

18. Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formulat de sesizare sunt exacte.

Locul: **Mun. Comrat**

Data: **14.08.2018**

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

16 octombrie 2018

mun. Comrat

Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat
în componența:
președinte, judecătorul Ștefan Starciuc,
judecători Marina Galupa și Afanasi Curdov,
cu participarea:
procurorului Botezatu Valerian
avocatului Buliga Dumitru
condamnatului Copăceanu Oleg

judecînd în ședință publică recursul depus de avocatul Dumitru Buliga în interesele petiționarului Copăceanu Oleg împotriva încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul Central din 27 iulie 2018 emisă la plîngerea apărătorului Dumitru Buliga formulate în interesele condamnatului Copăceanu Oleg împotriva ordonanței Procuraturii Cimișlia din 02 mai 2018 cu privire la refuzul deschiderii procedurii de revizuire în temeiul cererii condamnatului Copăceanu Oleg, depusă în ordinea art. 313 Cod de procedură penală,

CONSTATĂ:

În procedura Curții de apel Comrat în calitate de instanță de recurs se află spre examinare recursul depus de avocatul Dumitru Buliga în interesele petiționarului Copăceanu Oleg împotriva încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul Central din 27 iulie 2018 emisă la plîngerea apărătorului Dumitru Buliga, formulată în interesele condamnatului Copăceanu Oleg împotriva ordonanței Procuraturii Cimișlia din 02 mai 2018 cu privire la refuzul deschiderii procedurii de revizuire în temeiul cererii condamnatului Copăceanu Oleg, depusă în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

În cadrul ședinței de judecată a instanței de recurs, apărătorului condamnatului Copăceanu Oleg, avocatul Dumitru Buliga, a depus o cerere prin care solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității în corelație cu prevederile art. 4 alin. (2), art. 54 și art. 119 din Constituție, art. 13 din CEDO și art. 2 § 1 din Protocolul nr. 7 la CEDO a omisiunii legislative de reglementare a căii ordinare de atac, recursul ordinar împotriva încheierii judecătorului de instrucție de respingere a plîngerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal. În timp ce, la alin. (6) art. 3 CPP al RM o asemenea cale de atac este restricționată prin sintagma: încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, enumerându-se exhaustiv excepțiile susceptibile de recurs ordinar dintre care obiectul excepției de neconstituționalitate în prezenta speță nu face parte, solicitând suspendarea procesului respectiv.

Apărătorul și condamnatul au solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Procurorul, în ședința de judecată, a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Analizând solicitarea formulată de către apărătorul condamnatului privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța consideră necesar a o admite, din considerentele arătate *infra*:

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează controlului constituționalității alin.(6) art. 313 Cod de procedură penală.

Colegiul atestă că solicitantul din start a menționat că anterior alin.(6) art.313 Cod de procedură penală a fost supus controlului constituționalității, existând în acest sens Hotărârea Curții Constituționale a RM nr.26 din 23.10.2007, însă într-un context diferit de obiectul acestei excepții. Alin.(6) art.313 CPP, în actuala redacție, nu a fost supus controlului constituționalității.

Consideră solicitantul că în actuala redacție alin.(6) art.313 CPP, conține omisiuni legislative de reglementare a căii ordinare de atac recursul împotriva încheierii judecătorului instrucție de respingere a plîngerii înaintate contra ordonanței procurorului privind refuzul în deschiderea procedurii de revizuire a procesului penal, în timp ce prin sintagma: încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, calea de atac este restricționată.

Totodată, colegiul instanței de recurs constată că apărătorul condamnatului consideră că această restricționare contravine art.4 alin.(2), 54 și 119 din Constituția Republicii Moldova, art.6 și art.13 din CEDO, precum și art.2 paragraf 1 din Protocolul nr.7 la CEDO.

În contextul celor enunțate este de menționat că Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a relevat următoarele: „judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

Astfel, instanța de recurs menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Prin urmare, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, colegiul menționează că norma vizată de către apărătorul condamnatului constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către o parte în proces, iar norma vizată, în actuala redacție, nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei dedusă judecății, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra

conformității cu Constituția a normei contestate, colegiul judiciar admite solicitarea apărătorului și condamnatului și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.313 alin.(6) Cod de procedură penală " **Încheierea judecătorului de instrucție este irevocabilă, cu excepția încheierilor privind refuzul în pornirea urmăririi penale, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală, încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale și reluarea urmăririi penale, care pot fi atacate cu recurs,, .**

În contextul admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de recurs reiterează prevederile pct.81 din Hotărîrea Curții Constituționale, conform căroră, „potrivit prevederilor legale, în momentul acceptării excepției de neconstituționalitate, judecătorul dispune, prin încheiere, suspendarea procesului. Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze,,.

În baza celor expuse în conformitate cu art. 342 Cod de procedură penală, Colegiul judiciar al Curții de Apel Comrat,

dispune:

Se admite cererea avocatului Dumitru Buliga în interesele petiționarului Copăceanu Oleg privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională privind controlul constituționalității art. 313 alin.(6) Cod de procedură penală.

Se suspendă procedura de examinare a recursului declarat de avocatul Dumitru Buliga în interesele petiționarului Copăceanu Oleg împotriva încheierii Judecătoriei Cimișlia sediul Central din 27 iulie 2018 emisă la plângerea apărătorului Dumitru Buliga formulate în interesele condamnatului Copăceanu Oleg împotriva ordonanței Procuraturii Cimișlia din 02 mai 2018 cu privire la refuzul deschiderii procedurii de revizuire în temeiul cererii condamnatului Copăceanu Oleg depusă în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

Încheierea nu se supune căilor de atac.

Președinte, judecător:

Ștefan STARCIUC

Judecător

Marina GALUPA

Judecător

Afanasi CURDOV

